

(Elforsyning)

Frederiksborggade 15
1360 København K

Besøgsadresse:
Linnésgade 18, 3. sal
1361 København K

Tlf 3395 5785
Fax 3395 5799

www.ekn.dk
ekn@ekn.dk

KLAGE FRA Energi Fyn Net A/S
OVER Energitilsynets afgørelse af 25. november 2014
OM afslag på forhøjelse af indtægtsramme

28. oktober 2015
J.nr. 1011-14-166-36
HCH-EKN

NÆVNETS Nævnensformand, dommer Poul K. Egan
SAMMEN- Næstformand, professor, cand.jur. & ph.d. Birgitte Egelund
SÆTNING Olsen
I SAGEN Professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen
Professor, cand.jur. & ph.d. Michael Gøtze
Konsulent, civilingeniør Knut Berge

NÆVNETS Energitilsynets afgørelse af 25. november 2014 stadfæstes.
AFGØRELSE

Dansk Energi (herefter klager) har den 19. december 2014 på vegne af Energi Fyn A/S klaget over Energitilsynets afgørelse af 25. november 2014 om afslag på forhøjelse af Energi Fyn Net A/S' indtægtsramme som følge af omkostninger til etablering af datahub.

Klager er repræsenteret ved advokat Anders Stubbe Arndal v/advokatfuldmægtig Christoffer Kjærgaard Danielsen.

Sagens baggrund

Ved lov nr. 622 af 11. juni 2010 om ændring af bl.a. lov om elforsyning (*Etablering af datahub mv.*), blev der skabt hjemmel til, at Energinet.dk kunne etablere og drive et centralt IT-system - datahub - til håndtering af forbrugsmaledata i elmarkedet. Klager har som netvirksomhed også haft omkostninger i forbindelse med indførelsen af denne datahub.

Klager har gjort gældende, at selskabet i forbindelse med indførelsen af datahubben har haft en række omkostninger, herunder særligt omkostninger som følge af ændring af IT-systemer og konsulentbistand og uddannelse i forbindelse hermed.

Klager ansøgte den 4. december 2013 Energitilsynet om forhøjelse af indtægtsrammen, som følge af omkostningerne, jf. elforsyningslovens § 70, stk. 7.

Energitilsynet kan i medfør af § 70, stk. 7, 2. pkt., forhøje indtægtsrammen med et beløb, der kompenserer for væsentlige meromkostninger som følge af pålæg fra myndigheder, som ligger ud over forpligtelsen til at drive nettene, jf. § 20, stk. 1, og som ikke er omfattet af § 70, stk. 3. Energitilsynet kan forud for sin afgørelse indhente udtalelse fra Energistyrelsen om, hvorvidt der er tale om forpligtelser, der går ud over den generelle forpligtelse i henhold til § 20, stk. 1.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Energitilsynet har i forbindelse med sagens behandlings indhentet en udtalelse fra Energistyrelsen. Det er Energistylens vurdering, at omkostningerne ligger inden for de forpligtelser, der følger af elforsyningslovens § 20. Af Energistylens udtalelse af 24. september 2012 fremgår bl.a. følgende:

Side 2 af 17

”[...]

Eftersom Energinet.dk bærer alle omkostninger til udvikling og drift af datahubben, og netvirksomhederne alene skal tilpasse deres systemer til at kunne udnytte denne nyskabelse samt uddanne deres medarbejdere i denne forbindelse, er det Energistylens vurdering, at de nævnte omkostninger til medarbejderudvikling og tilpasning af egne it-systemer ligger inden for de forpligtelser, der følger af § 20, stk. 1, i lov om elforsyning.

[...]”

Energistylens supplerende bemærkninger til dette fremgår af mails af 18. og 24. september 2014 til Energitilsynet.

Ved afgørelse af 25. november 2014 afslog Energitilsynet at forhøje selskabets indtægtsramme som følge af omkostningerne forbundet med indførelsen af datahubben. Energitilsynet fandt, at omkostningerne var omfattet af § 20, stk. 1, og dermed ikke kunne betragtes som væsentlige meromkostninger som følge af myndighedspålæg omfattet af elforsyningslovens § 70, stk. 7.

Der er tale om en prøvesag for at få vurderet, hvorvidt omkostningerne hos netvirksomhederne forbundet med indførelsen af datahubben er omfattet af den almindelige forpligtelse, jf. lovens § 20, eller om der er tale om væsentlige meromkostninger som følge af myndighedspålæg, jf. lovens § 70, stk. 7. Der foreligger således flere sager, hvor netvirksomhederne ønsker at forhøjet indtægtsrammen til dækning af omkostninger i forbindelse med etablering af datahubben, herunder konsulenttimer til hhv. softwareudvikling, test før idriftsættelse og datamigrering samt interne timer til projektstyring og uddannelse.

Den påklagede afgørelse

Energitilsynets afgørelse af 25. november 2014 er vedlagt denne afgørelse som bilag 1.

Klager har opgjort sine udgifter forbundet med indførelsen af datahubben til 2.219.647 kr.

Energitilsynet har truffet afgørelse om, at Energi Fyn Net *ikke* kan få forhøjet indtægtsrammen som følge af omkostninger i forbindelse med etablering af datahubben, jf. elforsyningslovens § 70, stk. 7, idet omkostningerne falder ind under lovens § 20, stk. 1.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Energitilsynet har i afgørelsen anført, at netvirksomhederne altid har haft måleansvaret efter elforsyningslovens § 20, stk. 1 og tillige opgaven med at formidling af måledata efter elforsyningslovens § 22, stk. 3. Det har ikke ændret sig med indførelsen af reglerne om datahubben.

Side 3 af 17

Kravet i elforsyningslovens § 22, stk. 3 om formidling af måledata stiller efter Energitilsynets opfattelse ikke *særlige* krav til netvirksomhederne, men det er en præcisering af måleopgaven beskrevet generelt i § 20, stk. 1, og opgaven er nærmere reguleret i Energinet.dk's forskrift udstedt i medfør af elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 11.

Elforsyningslovens § 22, stk. 3 blev ændret i forbindelse med lov nr. 622/2010, men bestemmelsen stiller ikke i sig selv videregående *særlige krav* til netvirksomhederne. Hvis det var intentionen, at lovændringen skulle føre til en forhøjelse af indtægtsrammen, havde det været nærliggende at præcisere dette i loven eller forarbejderne.

Energitilsynet vurderer, at der ikke er tale om et *pålæg* som anført i elforsyningslovens § 70, stk. 7, men der er tale om en opgave som følge af generel regulering. Ved pålæg må forstås et individuelt rettet pålæg fra myndigheden til en adressat.

Energitilsynet bemærker endvidere, at det er Energinet.dk, der bærer udviklings- og driftsomkostningerne til datahubben, og at netvirksomhedernes omkostninger til vedligeholdelse og udvikling af egne it-systemer vil blive begrænset i lyset af, at datahubben overtager en række opgaver. Energinet.dk overtager en ikke uvæsentlig opgave fra netvirksomhederne.

Energitilsynet vurderer i øvrigt, at netvirksomhedernes omkostninger i forbindelse med datahubben ikke er væsentlige.

Klagers synspunkter og bemærkninger

Klager påstår i klagen af 19. december 2014 Energitilsynets afgørelse ophævet og ændret, således at selskabets indtægtsramme forhøjes på baggrund af de dokumenterede væsentlige omkostninger på 2.219.647 kr., som selskabet har afholdt som følge af indførelsen af datahubben. Mere subsidiært påstår klager afgørelsen ophævet og hjemvist til fornyet behandling.

Klageren har gjort følgende gældende:

- Det er klagers opfattelse, at ændringsloven (lov nr. 622 af 11. juni 2010) ikke afskærer muligheden for, at netvirksomhederne kan få forhøjet deres indtægtsramme som følge af omkostninger ved indførelsen af datahubben. Tværtimod fører en modsætningsslutning af forarbejderne til ændringsloven til, at det var tilsigtet, at netvirksomhedernes indtægtsramme skulle kunne forhøjes.
- Klager finder, at selskabets forpligtelse til at anvende datahubben og omkostningerne forbundet hermed ligger ud over netvirksomhedernes generelle forpligtelse til at drive nettene, jf. elforsyningslovens § 20, stk. 1, jf. § 70, stk. 7, 2. pkt., idet netvirksomhedernes generelle forpligtelser i henhold til § 20, stk. 1 ikke blev ændret ved indførelsen af datahubben.
- Det er klagers opfattelse, at selskabets omkostninger er en konsekvens af et pålæg fra myndighederne, jf. elforsyningslovens § 70, stk. 7, 2. pkt., idet begrebet "pålæg" i lyset af bestemmelsens formål ikke kan fortolkes indskrænkende til alene at omfatte direkte myndighedspålæg via en konkret forvaltningsakt.
- Klager finder, at selskabets omkostninger er væsentlige meromkostninger, jf. elforsyningslovens § 70, stk. 7, 2. pkt., idet de overstiger 250.000 kr. regnet i forhold til omkostninger i 2004 tillagt en pristalsregulering, jf. indtægtsrammebekendtgørelsen § 12, stk. 4.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 4 af 17

Ved brev af 27. februar 2015 har klager anført følgende:

- Energitilsynets udtalelse af 26. januar 2015 giver alene klager anledning til en opsummering af klagers hovedsynspunkter om pålæg og om forholdet mellem lovens §§ 20 og 22, herunder væsentlige omkostninger. Klageren bemærker også, at der i § 9 i bekendtgørelse nr. 1358/2013 om fjernaflæste målere anvendes udtrykket "pålæg" om de generelle krav om idriftsættelse af fjernaflæste elmålere, og dette støtter klagerens bredere fortolkning af udtrykket "pålæg" i elforsyningslovens § 70, stk. 7.

Ved mail af 19. juni 2015 er klager fremkommet med følgende bemærkninger:

- Det anføres, at fjernmålerbekendtgørelsens § 9 efter klagers opfattelse entydigt karakteriserer de generelle krav i § 2 som egentlige "pålæg" og fastslår, at disse "pålæg" i § 2 kan medføre en indtægtsrammeforhøjelse i medfør af lovens § 70, stk. 7. Det er klagers opfattelse, at begrebet "pålæg" i bekendtgørelsen er fortolket bredt til også at omfatte generelle krav, og at "pålæg" – set i lyset af formålet i § 70, stk. 7 – skal underlægges samme brede fortolkning i § 70, stk. 7.
- I henhold til det almindelige forvaltningsretlige legalitetsprincip, kan en bekendtgørelse ikke udvide en lovbestemmelses anvendelsesområde. Fjernmålerbekendtgørelsen kan således ikke som en generel retsakt (i modsætning til et individuelt rettet pålæg) skabe selvstændig hjemmel for en indtægtsrammeforhøjelse i henhold til lovens § 70, stk. 7, medmindre begrebet "pålæg" i lovens § 70, stk. 7, netop omfatter sådanne generelle retsakter.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 5 af 17

Energitilsynets udtalelse

Ved brev af 26. januar 2015 er sekretariatet for Energitilsynet kommet med bemærkninger til klagen. Sekretariatet finder, at Energitilsynets afgørelse af 25. november 2014 skal stadfæstes. Til støtte herfor er anført følgende:

- I forhold til klagers anbringende vedrørende ændringsloven, bemærker Energitilsynet, at såfremt det havde været intentionen at undtage meromkostninger som følge af datahubbens indførelse fra fastfrysningen af indtægtsrammen på 2004 niveauet, så måtte det forventes, at dette var fremgået af lov nr. 622 af 11. juni 2010 om datahubbens indførelse. Energitilsynet henviser til, at der ved udrulningen af fjernaflæste elmålere, jf. lov nr. 642 af 12. juni 2013 og forarbejderne¹ hertil samt hørende bekendtgørelse², eksplicit blev taget stilling til muligheden for forhøjelse af indtægtsrammen for netvirksomhederne. Det understøtter efter Energitilsynets vurdering at der kun undtagelsesvist og med særlig hjemmel, herunder med positiv tilkendegivelse i lovbemærkningerne, kan ske en forhøjelse af indtægtsrammen.
- I forhold til klagers anbringende om forholdet mellem elforsyningslovens § 70, stk. 7, 2. pkt., § 20, stk. 1 og § 22, stk. 3, fastholder Energitilsynet det i afgørelsen anførte. Det er Energitilsynet opfattelse, at datahubopgaven ikke går ud over de opgaver, som netvirksomhederne i forvejen har efter § 20, stk. 1, og at § 22, stk. 3, ikke i sig selv stiller videregående

¹ Lovforslag nr. 180 af 13. marts 2013 om ændring af lov om elforsyning m.fl. (Bla. udrulning af fjernaflæste elmålere m.v.).

² Bekendtgørelse nr. 1358 af 3. december 2013 om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget.

de særlige krav til netvirksomhederne, som kan hjemle en indtægtsforhøjelse som følge af datahubben. Det er Energitilsynets opfattelse, at formålet med at nyaffatte § 22, stk. 3, er at fastslå netvirksomhedernes ansvar for at indberette oplysninger til datahubben, således at nethandelsvirksomhederne vil kunne varetage deres nye ansvar for at fakturere forbrugerne for de samlede omkostninger for levering af elektricitet. Der er tale om en præcisering af netvirksomhedernes pligt til at varetage måleransvaret efter § 20, stk. 1, nr. 4, idet netvirksomhederne skal varetage måleransvaret og indberette oplysning til datahubben om forbrug af elektricitet på hvert enkelt aftagenummer. Det forudsættes, at netvirksomhederne vil indberette timeværdier, i det omfang sådanne værdier er målt hos forbrugerne.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

- I forhold til klagers anbringende om at omkostningerne er en konsekvens af et pålæg fra myndighederne, fastholder Energitilsynet, at der ikke er tale om pålæg. Energitilsynet bemærker, at der ikke i forarbejderne til elforsyningslovens § 70, stk. 7, 2. pkt., er holdepunkter for, at den normale forståelse af pålæg skal fraviges, og fastholder, at der ved pålæg normalt forstås et individuelt rettet pålæg fra en myndighed til en adressat. Til støtte herfor henviser Energitilsynet til Energiklagenævnets afgørelse af 12. maj 2014 (J.nr. 1011-13-93-17), hvor nævnet afviste, at indtægtsrammen kunne forhøjes med omkostninger til et fjernkontrolanlæg, fordi der ikke var tale om et pålæg om en nødvendig nyinvestering, men om en investering med baggrund i generel lovgivning, der ikke har karakter af pålæg. Energitilsynet er i øvrigt ikke enig i klagers forståelse af lovbemærkningerne. Energitilsynet forstår lovbemærkningerne til lovforslaget om fjernaflæste målere således, at de skal ses som en forløber for forhandlingen om udrulningen af fjernaflæste timeafregnede målere. Oprindeligt var det ikke tanken, at lovkrav om udrulning skulle kunne føre indtægtsrammeforhøjelse, men det blev ændret med L 641/2013.
- I forhold til klagers anbringende om væsentlige omkostninger, henviser Energitilsynet i det hele til vurderingen heraf i tilsynets afgørelse.

Side 6 af 17

Energitilsynet bemærkede i mail af 4. maj 2015 supplerende følgende:

- Det er Energitilsynets opfattelse, at principperne for indtægtsrammereguleringen er, at indtægtsrammen som hovedregel skal fastfryses på 2004 niveau, men at der er undtagelser. Disse er beskrevet konkret i loven, jf. § 70, stk. 7, og nærmere udmøntet i indtægtsrammebekendtgørelsens §§ 12 og 15. Der er således ikke tale om et generelt princip om, at forhøjelse kan ske ved ændret aktivitetsniveau. Ikke alle ændringer i aktivitet kan give forhøjelse – kun de specifikke aktiviteter som loven

hjemler og bekendtgørelsen udmønter, kan give anledning til forhøjelser, fx myndighedspålæg.

- I forhold til klagers bemærkninger om pålæg og henvisningen til fjernmålerbekendtgørelsens § 2 bemærker sekretariatet, at bekendtgørelsen ikke er et pålæg i forvaltningsretlig forstand. Ifølge bekendtgørelsens § 2 stilles generelt krav til en fjernaflæst målers tekniske indretning, og i § 9 hjemles, at der kan ske forhøjelse af indtægtsrammen under visse betingelser, herunder for dokumenterede meromkostninger som følge af pålæggene i § 2, stk. 1 og 2. Det er sekretariatets vurdering, at udtrykket *pålæggene* her ikke tilsigter introduktion af bekendtgørelsesbaserede pålæg.

28. oktober 2015
J.nr 1011-14-166-36
HCH-EKN

Retsgrundlaget for Energiklagenævnets afgørelse

Side 7 af 17

Elforsyningslovens³ formål er reguleret i lovens § 1, hvoraf fremgår følgende:

”[...]

§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet.

[...]”.

Om netvirksomheders forpligtelser fremgår følgende af elforsyningslovens § 20, stk. 1:

”[...]

§ 20. Transmissions- og netvirksomheder skal sikre en tilstrækkelig og effektiv transport af elektricitet med tilhørende ydelser, herunder

- 1) vedligeholde, om- og udbygge forsyningsnettet i forsyningsområdet i fornødent omfang,
- 2) tilslutte leverandører og købere af elektricitet til det kollektive elforsyningsnet,
- 3) stille fornøden transportkapacitet til rådighed og give adgang til transport af elektricitet i elforsyningsnettet og
- 4) måle levering og aftag af elektricitet i nettet.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1329 af 25. november 2013 med senere ændringer om elforsyning

[...]"

Af lovbemærkningerne til § 20⁴ fremgår:

"[...]

Denne bestemmelse fastlægger en række fælles forpligtelser for både transmissions- og netvirksomheder. De særlige forpligtelser for henholdsvis transmissions- og netvirksomheder følger af §§ 21 og 22.

Bevillingshavere er forpligtet til at sikre en tilstrækkelig og effektiv transport af elektricitet gennem nettet og opretholde en forsvarlig og effektiv drift gennem vedligeholdelse samt udbygning af netinfrastrukturen inden for forsyningsområdet, herunder tilslutte producenter og forbrugere på de fastsatte vilkår. Nødvendig om- eller nybygning af transmissionsnet skal ske i samarbejde med den systemansvarlige virksomhed og i overensstemmelse med planlægningen for transmissionsnet, jf. herom § 28, stk. 3, nr. 7 og 8.

Bevillingshavere har pligt til at foretage målinger på levering og aftag af elektricitet i nettet på alle spændingsniveauer. Målingerne skal kunne opfylde de krav, den systemansvarlige virksomhed måtte have fastsat efter bestemmelsen i § 28, stk. 3, nr. 10, til måling og indsamling af data.

[...]"

28. oktober 2015
J.nr 1011-14-166-36
HCH-EKN

Side 8 af 17

Elforsyningslovens § 22, stk. 3 var indtil 1. oktober 2015 sålydende:

"[...]

§ 22.

...

Stk. 3. Netvirksomheden skal forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling

af elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net. Klima-, energi- og bygningsministeren kan fastsætte regler om måling af elektricitet og formidling af forbrugsdata i slutforbruget.

[...]"

Bemyndigelsen i § 22, stk. 3, blev indsat ved lov nr. 622 af 11. juni 2010 om ændring af lov om elforsyning, m.fl. (*Etablering af datahub mv.*).

§ 22, stk. 3 blev ændret ved lov nr. 633 af 16. juni 2014 med ikrafttræden 1. oktober 2015. § 22, stk. 3-4 er herefter sålydende:

"[...]

§ 22.

...

⁴ Lovforslag nr. 234 af 29. april 1999 om elforsyning.

Stk. 3. Netvirksomheden indberetter oplysninger vedrørende virksomhedens aftenenumre til den datahub, som Energinet.dk etablerer og driver, jf. § 28, stk. 2, nr. 7, i henhold til forskrifter udstedt af Energinet.dk, om forbrug af elektricitet, tarifoplysninger og anden information af betydning for elhandelsvirksomhedernes fakturering, jf. § 72b, stk. 1. Netvirksomheden varsler via datahubben væsentlige ændringer i priser og vilkår i henhold til regler fastsat af klima, energi- og bygningsministeren.

Stk. 4. Klima-, energi- og bygningsministeren kan fastsætte regler om gennemførelsen af bestemmelserne i stk. 1-3, herunder bl.a. regler om måling af elektricitet, regler om virksomhedernes opgaver og mål for de energibesparelser, som virksomhederne samlet eller enkeltvis skal sikre bliver opnået, regler om dokumentation, indberetning og verifikation samt regler om afholdelse af nærmere angivne fællesomkostninger. Klima-, energi- og bygningsministeren kan fastsætte regler om, at visse energibesparelsesaktiviteter, jf. stk. 1, nr. 5, skal ske efter udbud, og regler for udbuddets afholdelse samt for virksomhedernes finansiering af de udbudte opgaver.
[...]"

28. oktober 2015
J.nr 1011-14-166-36
HCH-EKN

Side 9 af 17

Ved lov nr. 622 af 11. juni 2010 blev endvidere i § 28, stk. 2 indsat et nyt nr. 7. § 28, stk. 1 og stk. 2, nr. 7 og nr. 11 er herefter sålydende:

" [...]

§28

Energinet.dk skal i samarbejde med de øvrige kollektive elforsyningsvirksomheder sikre, at de offentlige forpligtelser, jf. § 8, opfyldes.

Stk. 2. Energinet.dk skal udføre følgende opgaver:

[...]

7) Etablere og varetage driften af en datahub til håndtering af måledata m.v.

[...]

11) Udarbejde forskrifter for netvirksomheders målinger.

[...]"

Af lovforslagets⁵ afsnit 1 og 2 fremgår det, at dette skal give Energinet.dk hjemmel til at etablere og drive en datahub, som skal være et centralt register, hvor elmarkedets aktører kan indhente alle relevante måledata til afregningsformål og håndtere leverandørskift. Datahubben skal bidrage til udviklingen af et effektivt marked. Af afsnit 3 om økonomiske og administrative konsekvenser for staten, regioner og kommuner fremgår bl.a.:

" [...]

⁵ Lovforlag nr. 154 af 4. marts 2010 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning, lov om varmemforsyning og forskellige andre love samt om ophævelse af lov om udnyttelse af vedvarende energikilder m.v. (Indførelse af datahub, finansiering af øgede energibesparelsesaktiviteter samt ændring af varmemforsyningslovens formåls- og tilsynsbestemmelser m.v.).

Forslaget vil give Energinet.dk øgede omkostninger i forbindelse med etableringen og driften af datahub'en. Omkostningerne indhentes gennem en forhøjelse af nettatarifferne. På omkostningssiden er anlægsomkostninger for etablering af en datahub opgjort til at ligge i intervallet 30-85 millioner kroner, og de årlige driftsomkostninger er skønnet til 5-13 millioner kroner, hvilket svarer til, at de gennemsnitlige omkostninger pr. forbrugssted vil beløbe sig til en engangsudgift i størrelsesorden ca. 15-30 kr. og årlige driftsomkostninger på ca. 2-5 kr. pr. forbrugssted.

Det vurderes, at de økonomiske fordele ved en datahub vil overstige de omkostninger, der er forbundet med at etablere og drive en datahub. De økonomiske fordele ses i netvirksomhedernes besparelser i forbindelse med en central datahåndtering frem for en decentral datahåndtering samt ved den forbedrede konkurrence på elmarkedet, som datahub'en forventes at føre til.

[...]"

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 10 af 17

Af afsnit 4 om økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet fremgår endvidere bl.a.:

"[...]

Forslaget om indførelsen af en datahub forventes at føre til en forbedret konkurrence på elmarkedet. Nye elleverandører vil andet lige få nemmere ved at komme ind på og være aktive på markedet, idet de nuværende adgangsbarrierer, som er forbundet med indhentning af oplysninger hos netvirksomheder, der i forvejen har et koncernforbundet elhandelsselskab, forsvinder. Leverandørskiftet gennemføres ifølge forslaget i datahub'en og uafhængigt af netselskabernes udlevering af oplysninger.

Endvidere forudsættes det, at målerkravene skal gælde for målere, der kan måle forbrug med korte tidsintervaller og fjernaflæses, og som netvirksomhederne af egen drift beslutter at udskifte. Målerkravene vil således ikke komme til at gælde for allerede eksisterende målere, ligesom forslaget ikke vil gælde i de tilfælde, hvor netvirksomheden beslutter sig for at udskifte de eksisterende målere i deres forsyningsområde til en elmåler, som kun kan måle det akkumulerede (samlede) forbrug. Forslaget vil således ikke betyde, at Energitilsynet vil kunne forhøje netvirksomhedernes indtægtsrammer, da funktionskravene ikke medfører en væsentlig merudgift i forhold til dagens standard for målere, der kan måle forbrug med korte tidsintervaller og fjernaflæses. Netvirksomhederne vil således ikke få mulighed for at opkræve en højere nettarif hos forbrugeren. Skæringsdatoen for hvornår, en netvirksomhed har besluttet at udskifte en måler, er dagen, hvor afgivelse af ordren af nye målere er effektueret.

Lovforslaget vil desuden have mindre erhvervsadministrative konsekvenser, idet forslaget giver Energitilsynet mulighed for at indhente oplysninger hos flere erhvervsdrivende og samtidig giver Energitilsynet mulighed for at give disse erhvervsdrivende pålæg om at tilvejebringe oplysninger. Virksomheder, der er

koncernforbundne med et varmemforsyningsanlæg, kan blive forpligtet til at afgive oplysninger eller tilvejebringe oplysninger til brug for tilsynets undersøgelse af varmemforsyningsanlægget, når der har fundet transaktioner sted mellem de pågældende virksomheder. Konsekvenserne vurderes at være begrænsede, da disse kun vil gøre sig gældende, når Energitilsynet skal lave en vurdering, jf. lovens § 21, stk. 4, om prisers rimelighed og overensstemmelse med varmemforsyningsloven, og transaktioner med koncernforbundne virksomheder indgår i denne vurdering, og der er brug for oplysninger om disse transaktioner fra de pågældende virksomheder. Påbuddet om tilvejebringelse af oplysninger skal desuden kunne opfyldes ved en rimelig ressourceindsats. Klima- og energiministeren kan fastsætte regler om oplysninger, som virksomheden kan blive pålagt at tilvejebringe.

[...]

Endvidere har forslaget den konsekvens for erhvervslivet, at netvirksomheder og regionale transmissionsvirksomheder får mulighed for at bevare deres indtægtsramme for 2008 ubeskåret med en midlertidig prisnedsættelse.

Derudover har lovforslaget en begrænset positiv effekt på erhvervslivets administrative byrder, idet regler for forbrugerindflydelse i varmemforsyningsloven bliver forenklet.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. CKR vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser.

[...]"

Af bemærkningerne til § 28, stk. 2, nr. 7, fremgår bl.a. følgende:

"[...]

(§ 28, stk. 2, nr. 7)

Elforsyningslovens § 28, stk. 2, omhandler de opgaver, som Energinet.dk skal udføre. Med forslaget udvides Energinet.dk's opgaver til også at omfatte driften af en datahub. Driften af en datahub anses for at være en naturlig forlængelse af Energinet.dk's nuværende ansvarsområde. Energinet.dk er allerede i dag forpligtet til efter § 28, stk. 2, at udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger, herunder til afregnings- og systemdriftsformål. [...]

Netvirksomhederne vil fortsat være ansvarlige for indhentning af måledata og dataansvarlige for både måle- og stamdata. Netvirksomhederne er forpligtet til at sende måledata til databasen i medfør af § 22, stk. 2 og 3. Energinet.dk fastlægger kriterierne for dette i medfør af § 28, stk. 2.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 11 af 17

Indførelse af en datahub som afløser for det nuværende decentrale system vil være obligatorisk for alle aktører i markedet, netvirksomheder, elleverandører og balanceansvarlige på det danske elmarked.

Aktører, elforbrugere og andre legitime interessenter sikres adgang til data uden separat betaling. Den daglige brug af datahub'en skal være gebyrfri. Det er hensigten, at udviklingsomkostninger og løbende drift af datahub'en afregnes og afskrives over Energinet.dk's tariffer.

[...]"

Priser og betingelser for net- og transmissionsvirksomheders ydelser er reguleret i elforsyningslovens §§ 69-70. § 70, stk. 1-3 og stk. 7 er sålydende:

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

"[...]

Side 12 af 17

§ 70. Priser for netvirksomhedernes og de regionale transmissionsvirksomheders ydelser fastsættes i overensstemmelse med de i stk. 2 nævnte indtægtsrammer. Rammerne fastsættes med henblik på dækning af de i § 69 nævnte omkostninger ved en effektiv drift af virksomheden. De i § 69 nævnte omkostninger omfatter også omkostninger knyttet til den bevillingspligtige aktivitet, som regnskabsmæssigt indgår og bogføres i andre virksomheder end den bevilingshavende net- eller transmissionsvirksomhed, ligesom indtægtsrammerne omfatter de tilhørende indtægter. Net- og transmissionsvirksomheder, der kan dokumentere, at sådanne indtægter i 2004 blev indtægtsført i andre virksomheder og dermed ikke indgik i opgørelsen af indtægtsrammen, kan få deres indtægtsramme justeret fremadrettet med et beløb svarende til gennemsnittet af de pågældende indtægter i 2009-2011.

Stk. 2. Klima-, energi- og bygningsministeren fastsætter regler om indtægtsrammer for alle berørte virksomheder for et nærmere angivet antal år. Som led i denne regulering sikres det, at tarifferne i faste priser regnet som et gennemsnit ikke stiger i forhold til tarifferne pr. 1. januar 2004, idet kapital, der finansierer nødvendige nyinvesteringer, dog fortsat skal kunne forrentes og afskrives. Indtægtsrammen vil blive hævet med et beløb svarende til forrentning og afskrivning af den kapital, der finansierer nyinvesteringen, opgjort efter reglerne i årsregnskabsloven, eventuelt med modregning af tilslutningsbidrag. Såfremt den nødvendige nyinvestering erstatter et eksisterende anlæg, vil indtægtsrammen blive forhøjet med et beløb, der dækker forrentning, afskrivning samt drift og vedligeholdelse af nyinvesteringen. Virksomheden kan vælge, at beregningen sker som en varig eller en midlertidig forhøjelse af indtægtsrammen. Såfremt forhøjelsen beregnes som en annuitet, vil forhøjelsen være varig. Såfremt forhøjelsen sker, således at den afspejler et serielån, bortfalder forhøjelsen ved udløbet af den forventede levetid, og ved fremtidige investeringer i anlægget vil der ske en fornyet beregning af indtægtsrammen. Uanset om forhøjelsen sker, så den afspejler en annuitet eller et serielån, indregnes endvidere omkostninger til nedtagning af det erstattede anlæg og efterlevelse af myndighedskrav i forbin-

delse hermed. Ved beregningen af forhøjelsen skal der ske modregning af et beløb, der dækker kassationsværdien af det erstattede anlæg. Der skal endvidere ske modregning af et beløb, der dækker de omkostninger, som netvirksomheden eller den regionale transmissionsvirksomhed ville have haft til drift, vedligeholdelse og fornyelse af det erstattede anlæg, såfremt det erstattede anlæg fortsat skulle have været drevet med uændret funktionalitet. Over- og underdækning for perioden fra den 1. januar 2000 til den 31. december 2003 påvirker ikke det i 2. pkt. nævnte loft. Afvikling af denne underdækning skal være afsluttet senest ved udgangen af 2010.

Stk. 3. Nødvendige nyinvesteringer omfatter investeringer i nye anlæg, der indgår som en integreret del af virksomhedens net med tilhørende tekniske anlæg, der tilfører det samlede anlæg nødvendig og væsentligt øget kapacitet og ydeevne. Endvidere omfatter nødvendige nyinvesteringer væsentlige ændringer i den overordnede netstruktur, der er nødvendige for at sikre forsyningssikkerheden, kabellægning af luftledninger, der gennemføres af hensyn til forsyningssikkerheden, og kabellægning af luftledninger, der er godkendt i henhold til § 21, stk. 1. Det er en forudsætning for ændring af indtægtsrammen, jf. stk. 2, at anlægget er idriftsat efter den 1. januar 2005, eller at netvirksomheden eller den regionale transmissionsvirksomhed har erhvervet anlægget efter denne dato.
[...]

Stk. 7. Ved pålæg fra myndigheder eller Energinet.dk, der indebærer en væsentlig fremskyndelse af vedligeholdelsesarbejder, udskiftninger eller tekniske tilpasninger af eksisterende anlæg, kan Energitilsynet forhøje virksomhedens indtægtsramme med et beløb, der kompenserer for eventuelle afholdte meromkostninger ved fremskyndelsen. Energitilsynet kan endvidere forhøje indtægtsrammen med et beløb, der kompenserer for væsentlige meromkostninger som følge af pålæg fra myndigheder, som ligger ud over forpligtelsen til at drive nettene, jf. § 20, stk. 1, og som ikke er omfattet af § 70, stk. 3. Energitilsynet kan forud for sin afgørelse indhente udtalelse fra Energistyrelsen om, hvorvidt der er tale om forpligtelser, der går ud over den generelle forpligtelse i henhold til § 20, stk. 1.
[...]"

Ved lov nr. 386 af 20. maj 2009 om ændring af lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning (*Sikring af forbrugerhensyn i el- og naturgasforsyningen*) blev det præciseret, hvorledes beregningen af forhøjelser af indtægtsrammerne skal ske i forbindelse med nødvendige nyinvesteringer.

Af forarbejderne til § 70, stk. 7⁶, fremgår følgende:

"[...]

Til § 70, stk. 7

⁶ Lovforslag nr. 3 af 8. oktober 2008 om ændring af lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning (*Sikring af forbrugerhensyn i el- og naturgasforsyningen*)

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 13 af 17

Pålæg fra Energinet.dk eller myndigheder, der betyder en væsentlig tidsmæssig fremskyndelse af vedligeholdelsesarbejder, udskiftninger eller tekniske tilpasninger af eksisterende anlæg, f.eks. af sikkerhedsmæssige grunde, betragtes ikke som nødvendige nyinvesteringer, der vil kunne medføre forhøjelse af indtægtsrammen efter stk. 2. Sådanne fremskyndelser vil dog kunne give grundlag for en forhøjelse af virksomhedens indtægtsramme med et beløb, der kompenserer for eventuelle afholdte meromkostninger ved fremskyndelsen. Såfremt meromkostningerne til en sådan fremskyndelse betyder, at indtægtsrammen i et enkelt år vil stige meget, for derefter at falde igen året efter, kan Energitilsynet efter ansøgning godkende, at meromkostningerne ved fremskyndelsen opkræves, ved at indtægtsrammen forhøjes i en årrække. Ved beregning af forhøjelsen af indtægtsrammen over en årrække pristalsreguleres forhøjelsen efter regler fastsat i medfør af stk. 2.

[...]"

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 14 af 17

Den nærmere regulering af indtægtsrammerne er fastsat i indtægtsrammebekendtgørelsen⁷. Bekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 2, stk. 2 og 4 er sålydende:

"[...]

§ 12. Energitilsynet kan forhøje reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet for en virksomhed som følge af:

[...]

2) Væsentligt øgede omkostninger som følge af krav pålagt af myndigheder eller Energinet.dk, jf. § 16, stk. 1-3.

Stk. 2. Forhøjelse af reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet sker efter ansøgning.

[...]

Stk. 4. Ved væsentlig i stk. 1, nr. 2 og 3, forstås en forøgelse af omkostninger, for hvert omkostningselement for sig, på det mindste beløb af henholdsvis 3 pct. eller 250.000 kr., regnet i forhold til omkostningen i 2004 tillagt en pristalsregulering.

[...]"

Af bekendtgørelsens § 16, stk. 2, fremgår:

"[...]

§ 16.

[...]

Stk. 2. Energitilsynet kan endvidere efter ansøgning forhøje reguleringsprisen eller rådighedsbeløbet for en virksomhed for at kompensere for dokumenterede meromkostninger, som er en følge af pålæg fra myndigheder eller Energinet.dk, som ligger ud over forpligtelsen i henhold til § 20, stk. 1, i lov om elforsyning, og

⁷ Bekendtgørelse nr. 335 af 15. april 2011 om indtægtsrammer for netvirksomheder og regionale transmissionsvirksomheder omfattet af lov om elforsyning.

som ikke er omfattet af definitionen af nødvendige nyinvesteringer, jf. § 2, nr. 19. Såfremt myndighedskravet medfører øgede driftsomkostninger, sker forhøjelsen i det eller de år, hvor meromkostningen forekommer. Såfremt myndighedskravet omfatter investeringsomkostninger, sker forhøjelsen efter reglerne for nødvendige nyinvesteringer, jf. § 15.
[...]"

Energiklagenævnets praksis

I sagen om forhøjelse af indtægtsrammen for Viby Net A/S (J.nr. 1011-13-93-17)⁸ gjorde netvirksomheden bl.a. gældende, at etablering af et fjernkontrolanlæg var en nødvendig nyinvestering, der begrundede en forhøjelse. Det anførtes bl.a., at de var tale om et arbejde som følge af krav pålagt af myndighederne, uanset at netvirksomheden ikke havde fået et egentligt påbud om investeringen. Klageren havde derimod fået påbud om at indberette fejl- og afbrudsstatistik, og dette nødvendiggjorde investeringen. Energiklagenævnet udtalte herom:

"[...]

Energiklagenævnet bemærker hertil, at indberetningen til brug for fejl- og afbrudsstatistik ikke sker som følge af et individuelt pålæg fra en myndighed til klager. Den af klager i klageskriftet påberåbte praksis fra Energitilsynet angår individuelt rettede pålæg fra en myndighed (Sikkerhedsstyrelsen). Indberetning til fejl- og afbrudsstatistikken sker derimod på baggrund af en generel lovregulering, der ikke har karakter af et sådant myndighedspålæg, som indtægtsrammebekendtgørelse nr. 1520/2004 § 13, stk. 1, nr. 2, angår.

[...]"

Begrundelse for Energiklagenævnets afgørelse

Klagerens netvirksomhed er underlagt indtægtsrammeregulering, således at tarifferne i faste priser som udgangspunkt ikke må stige i forhold til tarifferne pr. 1. januar 2004, jf. elforsyningslovens § 70, stk. 2.

Energitilsynet kan dog efter ansøgning forhøje indtægtsrammen med et beløb, der kompenserer for eventuelle afholdte meromkostninger ved fremskyndelse af vedligeholdelsesarbejder, udskiftninger eller tekniske tilpasninger af eksisterende anlæg. Forhøjelsen skal kompensere for disse udgifter, jf. § 70, stk. 7, 1. pkt. Energitilsynet kan også forhøje indtægtsrammen med et beløb, der kompenserer for væsentlige meromkostninger som følge af pålæg fra myndigheder, som ligger ud over forpligtelsen til at drive nettene, jf. § 20, stk. 1, og som ikke er omfattet af § 70, stk. 3 (nødvendige nyinvesteringer), jf. § 70, stk. 7, 2. pkt.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Side 15 af 17

⁸ Afgørelsen er offentliggjort på Energiklagenævnets hjemmeside: www.ekn.dk under menuen "Afgørelser".

Energitilsynet har som forudsat i § 70, stk. 7, 3. pkt. indhentet udtalelse af 24. september 2012 fra Energistyrelsen om, hvorvidt der er tale om forpligtelser, der går ud over den generelle forpligtelse i henhold til § 20, stk. 1. Energistyrelsen udtalte, at det er styrelsens opfattelse, at de nævnte omkostninger til medarbejderudvikling og tilpasning af egne it-systemer ligger inden for de forpligtelser, der følger af lovens § 20, stk. 1.

Energiklagenævnet kan tilslutte sig Energitilsynets vurdering af, at klagerens omkostninger til konsulenttimer og interne timer samt uddannelse i forbindelse med indførelsen af datahubben ikke skal betragtes som et pålæg efter elforsyningslovens § 70, stk. 7, der berettiger til forhøjelse af indtægtsrammen.

28. oktober 2015

J.nr 1011-14-166-36

HCH-EKN

Som det klare udgangspunkt må det som anført i Energiklagenævnets afgørelse af 12. maj 2014 antages, at der med myndighedspålæg – eller pålæg fra Energinet.dk – menes individuelle pålæg i form af konkrete forvaltningsafgørelser og ikke generelle retsakter i form af f.eks. lovregulering, som tilfældet er i nærværende sag.

Side 16 af 17

Det er endvidere ikke grundlag for at antage, at klagerens omkostninger skal betragtes som væsentlige meromkostninger, som følge af pålæg, som ligger ud over forpligtelsen til at drive nettene, jf. elforsyningslovens § 20, stk. 1. Omkostningerne er relateret til etableringen af datahubben, som skal administrere måledata, hvilket også tidligere har henhørt under netvirksomhedernes forpligtelser.

Der er således ikke i forarbejder til reglerne i elforsyningsloven om etableringen af datahubben holdepunkter for at antage, at netvirksomhedernes omkostninger i forbindelse med indførelsen af datahubben eller virksomhedernes driftsomkostninger skal give adgang til forhøjelse af indtægtsrammen. Tværtimod findes der i lovforslagets afsnit 4 om økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet en bemærkning om, at forslaget ikke vil betyde, at Energitilsynet vil kunne forhøje netvirksomhedernes indtægtsrammer, da funktionskravene ikke medfører en væsentlig merudgift i forhold til dagens standard. Dette blev efterfølgende ændret, således at der rent faktisk blev givet adgang til forhøjelse af indtægtsrammerne som følge af kravet om fjernaf-læste elmålere. Det er muligt, at lovgiver ikke har forudset alle omkostninger i forbindelse med etableringen af datahubben, men der er dog ikke i forarbejderne støtte for en antagelse om, at sådanne omkostninger skal betragtes som pålæg, der kan berettige til forhøjelse af indtægtsrammen. Der vil endvidere med indførelsen af datahubben fremkomme varige besparelser for netvirksomhederne.

På denne baggrund stadfæster Energiklagenævnet afgørelsen fra Energitilsynet.

Energiklagenævnets afgørelse

Energitilsynets afgørelse af 25. november 2014 stadfæstes.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde den 31. august 2015 og ved efterfølgende skriftlig behandling.

Afgørelsen er truffet af Energiklagenævnet i henhold til elforsyningslovens § 89, stk. 1.

28. oktober 2015
J.nr 1011-14-166-36
HCH-EKN

Afgørelsen offentliggøres på Energiklagenævnets hjemmeside.

Side 17 af 17

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelser truffet af Energiklagenævnet efter elforsyningslovens § 89, stk. 1, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. elforsyningslovens § 89, stk. 6.

På nævnets vegne

Poul K. Egan
Nævnformand

/Henrik Chieu
Sekretariatschef